

FOLK OG LAND

Benito Mussolini

Er det fremdeles umulig å betrakte Benito Mussolini objektivt som et menneskelig vesen, som en mann der øvet en stor innflytelse på sin tids historie, eller skal han forbli en legendarisk skikkelse som hans beundrere og bakvaskere i tre årtier drev på og spant propaganda-myter og legender om? Undertitelen til den siste biografien om ham — **MUSSOLINI, AN INTIMATE LIFE** av Paolo Monelli (Thames and Hudson, London, 1953) — er i det minste oppmuntrende.

Gjennom hele sin lange politiske karriere var Benito Mussolini ikke annet enn en propagandafigur for det britiske publikum. Så langt tilbake som 1914 dukket han for-siktig opp i den britiske presse i egenskap av den «vill-ledte socialist» som på grunn av sine teoretiske innvendinger mot krig var blitt talsmann for de åndsformørkede italienske sosialister som opponerte mot at Italia skulle delta i det av England og Russland nylig igangsatte korstog til sikring av de små nasjoners frihet. — Plutselig fikk man til sin store glede høre at Mussolini hadde opphørt med å spille denne rollen. Han var nu blitt «patriotisk idealist» — til sine tidligere sosialistiske meningsfellers avsky og forbitrelse. Nu forlangte han plutselig at Italia skulle angripe sin forbundsfele Østerrike for at Italia kunne annektere Trieste. Det er selv-sagt overflødig å gjøre oppmerksom på at alle rett-tenkende mennesker i England i samme øyeblikk lojalt tilbake-viste den tarvelige insinuasjon om at denne plutselige kuven-ding skulle skyldes bestikkelse fra den britiske Secret Service!

Helt fra den berømte marsjen mot Roma i 1922, den som gjorde Mussolini til herre i Italia, og så sent som til krigen i Etiopia i 1935 ble han

Av
F. J. P. Veale

Vår fremragende og skattede medarbeider har vært så elskverdig å stille også nedenstående artikkel til vår forføyning. Vi takker Mr. Veale for hans uegennyttige interesse for vårt blad.

Redaksjonen.

holdt frem til det engelske folks beundring som den «velmenende diktator», — som mannen som «fikk tingene unnagjort». — Sant nok, en liten, men i høyeste grad aktiv gruppe engelske «leftister» (venstreorienterte) ble aldri trett av å stemple ham som en «sagflis-Cæsar», som en tyrann som hadde berøvet det italienske folk friheten, — ja verre enn det, som hadde berøvet en rekke mere eller mindre verdige liberale og sosialistiske politikere av profesjon enhver mulighet for å skaffe seg en levevei ved partipolitisk virksomhet! For den overveldende majoritet av det engelske folk var Mussolini imidlertid den ærede kollega av en rekke britiske statsmenn på forskjellige internasjonale konferanser, for politikerne var han mannen de kunne stole på når det gjaldt å holde vakt ved Brenner-passet, og for britiske turister var han den trolldann som hadde fått de italienske jernbaner til å funksjonere uten forsinkelser.

Men fra Etiopia-krigen, og i særlig grad etter utbruddet av den spanske borgerkrig og frem til Frankrikes nederlag i 1940 opphørte Mussolini litt etter litt med å være den «velmenende diktator» og forvandlede til en «gåtefull skikkelse». Inntil det var helt klart hvilken side han ville komme til å støtte i den krig som forestod, var det umulig å avgjøre hva slags mann han var. Skulle han finne på å støtte Hitler,

ville han øyeblikkelig og automatisk bli «folkefiende nr. 2». Tok han derimot parti mot Hitler, ville han straks blitt statsmannen hvis politiske virksomhet og innsats var hevet over all kritikk. Ingen visste hva Mussolini ville gjøre, — d et er sannsynlig at han ikke visste det selv en gang.

Etter mange og lange overveielser besluttet Mussolini å holde sitt ord til Hitler tross all smisking fra Sumner Welles som var sendt over til Italia av president Roosevelt med det særoppdrag å bevege Mussolini til å holde seg utenfor krigen. Slik gikk det til at historien kom til å gjenta seg ved å benytte seg av det tidspunkt da offeret var i en kritisk situasjon, kjørte Italia dolken i ryggen på Frankrike, akkurat på samme vis som det hadde gjort med Østerrike i 1916. Fra det øyeblikk ble Mussolini «folkefiende nr. 2», — en mann, hvis tidligere liv — helt fra barnsben — hadde bestått av en ubrutt rekke forrederier og forbrytelser. Rollen som sådan fikk han lov til å spille helt til sin dødsdag fem år senere.

Ikke en eneste av de propa-

Forts. side 8

McCarthy-Stevens forhørene avsluttet uten resultater

Etter 36 dagers fjernsynssendinger er de endelige forhørene avsluttet i saken mellom den amerikanske hærminister Stevens og senator McCarthy, og — uten at det er blitt noe klart resultat. Der står fremdeles påstand mot påstand. Tilhørernes oppfatning synes heller ikke å ha forandret seg merkbart.

Og hva den forestående valgkamp angår synes det heller ikke å være klart om McCarthy vil være et pluss eller minus for de republianske kandidater som han kommer til å støtte.

En «gallup» i det McCarthyfiendtlige Sun Times viste at 2 av 3 var i den tro at armeen kom seirik ut av forhørene. I New York Herald Tribune som er mere McCarthy-vennlig, ble resultatet 9—1 i McCarthys favør.

Senatet har som sådant ikke tatt avstand fra McCarthy, hvis granskninger skal fortsette som før, men det er mulig at McCarthy kommer til å skille seg med enkelte av sine medarbeidere, og at han ikke vil gå til angrep på regjeringsinstitusjoner, i ethvertfall ikke før valget.

McCarthy har etter forhø-

renes slutt tatt en ukes ferie sammen med sin kone.

*

Anslagsvis har antallet av tilhørere i rettssalen vært omkring 115 000; der var 30 vitner, og vitneutsagnene fylter 700 maskinskrevne sider. En regner med at omkring 20 millioner mennesker fulgte forhørene i radio- og fjernsynssendingene. Det viser den uhyre interesse saken har vakt i Amerika, — og når det gjelder spionasje og infiltrering i statsapparatet og andre nøkkelstillinger, med agenter for en fiendtlig makt, burde jo også folket selv være interessert i hva som foregår.

*

En av Newsweeks faste medarbeidere (og McCarthy-motstander), Lindley, hadde nylig en artikkel om Wisconsin-senatoren og fra denne kilpkes nedenstående avsnitt:

McCarthy har fremdeles en tilslutning som, hva omfanget enn må være, er intens og høylydt og omfatter mange som før den sterke publisitet omkring ham i alminnelighet stemte på demokratene. Han er mere rådsnar, skarpere og

Forts. side 8

Dyrekjøpt hevn

Ved elskverdig imøtekommenhet av redaktør Olesen i «Revision» har vi fått tillatelse til å trykke «Revision»s gjennomgåelse av

Freda Utleys bok: The high coast of vengeance og vi begynner offentliggjørelsen i dagens nummer.

Freda Utley skildrer i sin bok seierherrenes, særlig amerikanernes, fremferd i det besatte Tyskland, og konklusjonen blir: Hverken amerikanerne eller andre har noen grunn til ensidig å kritisere

tyskerne for urett og grusomhet. I tillegg må det pointeres at besettelsesmaktenes grusomheter er begått etter krigens avslutning og under navn av demokrati. Freda Utley mener at skyldkontoen må gjøres opp på begge sider før det kan bli tale om å skape en verden som menneskene kan være tjent med å leve i.

Vår nettopp avsluttede beretning om Nürnbergtribunalet suppleres ypperlig med Freda Utleys beretning om

amerikanernes fremferd, og begge beretninger betegner ledd i den store kjeden som representerer etterkrigsoppgjørene i de forskjellige vest-europeiske land, Danmark og Norge inklusive. Over alle disse oppgjør hviler ånden fra Jalta- og Potsdam-konferansene, hvor Stalin og Roosevelt ble enige om hvordan de skulle knekke alle anderledestenkende og veve dem inn i et nett av løgn og hykleri.

Redaktør Olesen har utgitt gjennomgåelsen av boken i brosjyreform under navnet «Dyrekjøpt Hævn».

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør

Finn Brun Knudsen

Telefon 55 76 56.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5, Oslo — Tlf. 37 76 96

For meget - og for lite -

Den 1. juli begynte det nye budsjettåret og rekordbudsjettet som Stortinget har vedtatt begynner å rulle. År etter år har vi sett tallene bli større og større, men som tilskuere til styre og stell her i landet har vi ikke tatt slike ting opp til debatt.

Men vi undrer oss. Undrer oss storlig. — Og tenker på den gang da vi forsøkte å påvirke utviklingen ved å heve vår røst.

La oss ta det norske forsvaret. Vi husker hvordan tonen var hos det brukne geværs generaler. Vi ble jo nær sagt stemplet som krigshissere, det påstos at vi malte fanden på veggen. Og vi NS-folk var ikke alene om å få hånen over oss. Det var forsvarsforeninger og andre grupper som også så faren ved å la forsvaret forfalle. Men vi var ikke mange nok til å gå mot Arbeiderpartiets og fagforeningens parole om «ned med våpnene» og med Mowinckels venstrepolitikk, som fordret et imagiært vaktvern.

Det var ikke så meget vi forlangte den gangen landets hele forsvarsbudsjett var ca. 30 millioner kroner.

Vi som var klar over bolsjevikkfaren og krigsfaren, forlangte bare at nedbrytningen og ødeleggelsen av forsvaret skulle stoppes og at all ungdom skulle trenes opp i våpenbruk.

Vi undrer oss nå, når vi ser forsvarsbudsjettet på ca. 1 milliard kroner pr. år, og undres om dette er rett og riktig. De samme nedbrytende krefter som styrte den gang, sitter ved roret i dag også. Det brukne gevær er utskiftet med moderne automatvåpen.

Vi er jo tilskuere til denne utviklingen, og ingen av oss har vel lyst til å delta i den. Og det synes oss at Norges ledere bare følger med i rustingsgalenskapen uten å se til våre eller årenstre. De har et godt hengt seg bak på system og lar det stå til.

Vi er enig i at Norge må ha

et forsvar — et godt sådant. Men vi kan ikke være enig i at opprustningen skal ha slikt omfang som nå, og vi tror ikke at de penger som bevilges blir brukt riktig. Vi ser det hver dag at det ikke er riktig, og vi har inntrykk av at oppbyggingen av forsvaret begynte med taket på bygget.

Tusen millioner kroner — en milliard — er mange penger. Det er bevilget for kommende år. I tillegg til dette står der til disposisjon ca. 600 millioner ubrukte, overførte bevilgninger. Dessuten ventes det våpen og utstyr fra USA. Og alle disse pengene går til forsvaret ene og alene, mens andre oppgaver blir skadelidende. Oppgaver som er like viktige for vårt forsvar. Bare tenk på veiene i landet og kommunikasjonene for øvrig. Det er også en del av vårt forsvar og ikke bare det — gode kommunikasjoner fremmer landets økonomi og befolkningens trivsel. Det er en rekke slike ting å peke på. — Men, som før nevnt, vi er bare tilskuere og vil ikke ha noe ansvar for det som nå settes i scene av det brukne geværs generaler.

For meget og for lite skjemer all ting, heter det i et ordtak, som vi synes passer godt i dette tilfelle.

Norske kommunister på øst-tysk spion- og sabotasjeskole

Rostock (FEI fra IWE). Det østtyske statssekretariat for sikkerhetstjenesten har åpnet en spion- og sabotasjeskole i den tidligere sjøfartsskolen i Wustrow. Skolen som begynte et nytt kurs 1. juli, har atten deltagere fra kommunistpartiene i Norge, Sverige og Danmark.

De skandinaviske kommunister gjennomgår her et kurs som ledes av instruktøren fra den beryktede sabotasjeeks-

60 gode nordmenn visste at Den tyske Norges krig var slutt - og ville inn i Riksrådet

Med det patriotiske motiv å berge det av norske verdier og folk som berges kunne vis å vis en overmektig okkupant og etter at konge og regjering hadde rømt landet — ble det semmeren 1940 av gode, norske nordmenn forhandlet med tyskerne om dannelsen av et norsk riksråd til å bestyre det forlatte folk. De folk som forhandlet visste at det mellom Norge og Tyskland etter 10. juni ikke rådet militær krig, hva forrederiparagrafen siktet på. Mot Mosseids stemme var våre nå patenterte og dekorerte nasjonale augurer enige med Berggrav da han den 17. juni ville forhandle med tyskerne om en fredsavtale.

Som kandidater til Riksrådet foreslo hvert av de fire store politiske partier 15 mann: Ikke minst innen Oslo «beaumonde» gikk mange med en riksråd i maven, enkelte anla endog — på forskudd Cæsarske manerer — særlig under konferansene i hete juninetter. Riksrådet skulle både ha utenriksminister og forsvarsminister. Forsvar mot hvem?

Forhandlingenes negative utfall må ha skuffet 59 kandidater til Riksrådet. De ble derfor siden «motstands»-folk, dog holdt de seg utenfor fare, slik som det store forbilde for de nasjonale slangemennesker — Paal Berg...

Det er grusomt av cand. jur. Sverre Hartmann nå i Morgenbladet å minne den historieforfalskende rektor, dr. J. Midgaard om at

«Selv om riksrådsforhandlingene ikke førte til opprettelsen av et Riksråd, — var de i hvert fall en avgjørende del av og forutsetning for det hendelsesforløp som ledet til ordningen av 23. september 1940, kompromissløsningen med de kommissariske statsråder.»

Alexander Lange.

Etter Stalins død forandret kommunistene navnet på den gamle polske byen Katowice til Stalinograd. Flyktninger som nettopp er kommet fra Polen forteller historien om den gamle polske bondekongen som reiste med et tog til Katowice, men falt i søvn og våknet ikke før hun var fremme. Hun kikket ut av vinduet, men da hun ikke kjente seg

soldatavisen

«Deutsche Soldaten Zeitung» utkommer 2 ganger i mnd. i München. Det inneholder løpende orienteringer, artikler og annet nyhetsstoff av særlig interesse for frontkjemper. En får en mengde opplysninger som ikke er tilgjengelige i norsk presse i dag. Gjennom avisen kan man også gjenoppta gamle kontakter som er kommet bort etter kaoset i 1945.

Adressen er «Deutsche Soldaten Zeitung», Schild Verlag, München, Ismaninger Strasse 20. Avisen kan bestilles direkte eller hos Narvesens Kioskkompani, Oslo.

igjen, spurte hun en konduktør som kom forbi: «Er vi kommet til Katowice ennå?» «Nei, dessverre,» var det triste svaret, «vi er fremdeles i Stalinograd».

FORBUNDET

Med deltagelse av forbundssekretæren og reisesekretæren holdt Forbundets krets Oppland St. Hansaften en vellykket kameratsammenkomst på Strandhotellet, Gjøvik, under ledelse av redaktør Torstein Lange.

Møter av denne art har vært holdt ved flere anledninger og spesielt har opplendingene vært flinke til å arrangere dem. Tiltaket burde friste til etterfølgelse også andre steder. Det har sin utvilsomme verdi å kunne komme sammen en gang imellom til personlig drøftelse av problemene.

Vi har sagt det før, men gjentar det: lag i stand slike kameratkvelder — de kan arrangeres ganske enkelt — og gi så Forbundssekretariatet betimelig varsel om sted og tid, så skal vi fra vår side gjøre hva vi evner for å la en eller annen representant for sentralledelsen komme til stede. Best ville det være om man kunne unne oss en 14 dager varsel.

Forb.sekr.

Til tillitsmenn og kommisjonærer

På grunn av halvårsoppgjøret ber vi innstendig våre tillitsmenn (innehavere av kupongblokker og samlelister) og bladkommisjonærer om godhetsfullt snarest å sende inn oppgjør til kassererkontoret, Kierschowsgt. 5, Oslo (postgironr. for Forbundet 150 28 og for Folk og Land 164 50).

Sommertiden er erfaringsmessig den vanskeligste når det gjelder økonomien, og forholdene er ikke anderledes i år heller. Vær med og hjelp oss over «sommerkneiken»! Om de beløp De måtte ha for hånden ikke er så store, så vær så snild å sende dem likevel. Vi trenger dem hardt akkurat i øyeblikket.

Send oss hva De måtte ha fått inn pr. i dag. Gjør det straks. Og fortsett arbeidet når De måtte ha anledning til det.

På forhånd takk!

Forbundet. Folk og Land.

Neste utgave av Folk og Land
kommer 24. juli

De atten skandinaviske kommunistene blir under kursets varighet holdt strengt isolert og har ingen kontakt med skolens øvrige tyske elever og personale.

Historieforfalskningen:

Okkupasjonstiden og historiebøkene

Overlæge Johan Scharffenberg skrev for en tid siden en artikkel om historiebøkene og okkupasjonstidens historie. Vi gjenga artikkelen i Folk og Land nr. 20 og har siden savnet tilsvar fra de «hi-

storieforfattere» som ble kritisert i nevnte artikkel.

Den 29. juni kom imidlertid rektor dr. John Midgaard med et innlegg i Morgenbladet. Vi gjengir her noen utsnitt av innlegget.

Fra rektor dr. Midgaards svar

Enhver historisk fremstilling av oversiktsmessig karakter må samle seg om å skildre hendelsesforløpet under synspunktet årsak og virkning. Alt som har innvirket på hendelsesforløpet må tas med, ingenting av dette må stikkes under stol.

Anderledes stiller det seg med det som bare har vært episoder. Jeg vil ikke absolutt utelukke en hver omtale av «episodene». Men her må det i oversiktsfremstillingen vises stor varsomhet; ellers kan det bilde som danner seg i lesernes sinn bli helt skjevt, og det vil for alvor kunne tales om historie-forfalskning.

En annen sak er det i en bred vitenskapelig fremstilling der det blir plass til utførlige problemdrøftelser og vurderinger.

Når det gjelder okkupasjonstiden i Norge og dens forutsetninger, er det selvsagt riktig å nevne at det hos begge de krigførende parter var planer om angrep på Norge. Men ingenting av det som hittil er kommet frem, rokker ved det forhold at Tysklands overfall på Norge var uprovosert.

Ingen vil vel hevde at Norge på noen måte hadde provosert overfallet. Overlege Scharffenberg peker på vår mangelfulle militærberedskap og feilsynet og feilvurderingen hos vår utenriksledelse. Disse forhold kan ikke skjules. Men det kan derfor ikke hevdes at de har vært medvirkende til å fremkalle det tyske overfall, og enda mindre kan de brukes til å rettferdiggjøre det.

Heller ikke kan det med sann-

het sies at de britisk-franske planer om angrep på og delvis okkupasjon av Norge var årsaken til det tyske overfall. Det hadde sin egen helt selvstendige forhistorie, med bl. a. Quisling som en av aktørene.

Dette må komme klart og skarpt frem. For det er dette som er kjernen i historien om 9. april 1940.

Det er nedslående at en, for sitt fag, velutdannet mann ennå ligger under for London-regjeringens forvrengning av hendelsesforløpet. Og ennå verre er det når han også er forfatter av lærebøker som skal fortelle komende generasjoner om årsaken til den tyske okkupasjon av Norge. I samme forbindelse vil vi også bemerke at nå er det på tide at Vidkun Quislings delaktighet i det politiske forspill tas opp til omvurdering på bred basis.

Sverre Hartmann har i sine artikler vært inne på Quislings rolle og har bragt nye vitneprov frem som burde kunne være grunnlaget for videre gransking.

Selvsamme Sverre Hartmann svarte rektor Midgaard allerede dagen etter, og vi gjengir en del av hans innlegg:

«Alt som har innvirket på hendelsesforløpet må tas med, ingenting av dette må stikkes under stol», fremholder Midgaard. Anderledes stiller det seg imidlertid med episoder. Og til slike episoder som det slett ikke er nødvendig å omtale, regner da rektoren riksrådsforhandlingene. — De førte ikke til noe resultat, ble uten virkning på det videre hendelsesforløp. Derfor kan det anses fullt forsvarlig «i en kortfattet fremstilling bare å nevne at

det fant sted forhandlinger med tyskerne om en nyordning, men at disse endte resultatløst».

Selv om riksrådsforhandlingene ikke førte til opprettelsen av et riksråd, var de i hvert fall en avgjørende del av og forutsetning for det hendelsesforløp som ledet til ordningen av 25. september 1940, kompromissløsningen med de kommissariske statsråder. At okkupasjonspolitikken i de følgende år bygget på en ubehagelig liten episode, har rektor Midgaard full anledning til å mene. Men han bør i hvert fall

Overlæge Johan Scharffenberg

spør: Er lærebøkene helhetsbilde

historisk riktig?

Til rektor, dr. Midgaards innlegg i Morgenbladet nr. 146 vil jeg først og fremst svare at jeg selvfølgelig er enig i at lærebøkene ikke kan ta med alle enkeltheter, men helhetsbildet må være riktig, feilaktige enkeltheter kan forlegne bildet. Min hovedinnvending mot lærebøkene er nettopp at de gir den oppvoksende slekt det helhetsbilde at det tyske angrep på Norge var et folkerettsstridig overfall for å lette angrepet på England.

Jeg hevder at invasjonen var et preventivt defensivt foretagende for å komme en fransk-britisk invasjon i forkjøpet, og at Hitler selv og fremtredende militære sakkyndige anså skandinavisk nøytralitet som det mest fordelaktige for Tyskland. Dette sa Hitler til Quisling i desember 1939.

Da Hitler 21. februar 1940 ga general von Falkenhorst i oppdrag å lede operasjonen mot Norge, fremholdt føreren utelukkende faren for en engelsk okkupasjon av Norge. — — —

Hitler fremholdt Altmark-aføeren 16. februar. «Nach zuver-

ikke dosere det som den historiske sannhet for den oppvoksende slekt og for de voksne med.

Jeg skal ikke gå nærmere inn på rektor Midgaards oppfatning av det tyske angrep på Norge i 1940. Også her foreligger en skjev problemstilling. At de tyske planer hadde sin «helt selvstendige forhistorie», det er kjernen i forspillet, ifølge rektor Midgaard. Nei og atter nei. Det var en intim sammenheng mellom vestmaktens planer og tyskernes disposisjoner. Hitler hadde ingen interesse av å okkupere Norge i 1940 av rent offensive årsaker. — Det skjønner man kanskje aller best, når man vet hvor engasjert Hitler var i felttogsplanene mot vest.

Den 5. juli kommer overlæge Scharffenberg med sitt tilsvar, hvorav vi gjengir et par avsnitt:

lässigen Nachrichten wollen sich die Engländer in Norwegen Festsetzen — — — Ein englisches Festsetzen in Norwegen ist für uns aus drei Gründen völlig untragbar.» Etter utredning av disse grunnene fortsatte Hitler: «Aus diesen Gründen habe ich mich entschlossen Norwegen durch eine überraschende Anlandung in den Haupthafen selbst in die Hand zu nehmen.»

Utenriksminister, dr. Koht forstod at England og Frankrike ønsket å drive Norge ut av nøytraliteten (uttalelser i den forsterkede utenrikskomite 22. desember 1939 og i det hemmelige stortingsmøte 8. januar 1940). — Nu er de alliertes planer dokumentert til punkt og prikke.

Dr. Midgaard fastholder allikevel «at Tysklands overfall på Norge i 1940 var uprovosert». — Denne synsmåte er meg uforståelig. Jeg har aldri ment at de norske statsmakter ville «provosere» et tysk angrep, men de franske politikere og militære og Churchill ønsket å provosere et tysk angrep på Norge og Sverige. — — —

Møte mellom overlæge Scharffenberg og lærebokforfatterne?

I sin artikkel nevner overlegen at han allerede den 18. juni tilbød et møte med lærebokforfatterne og historielærerne, men var uten svar på tilbudet. Han avslutter sin siste artikkel:

«En fortsatt meningsutveksling i pressen vil neppe endre oppfatningen på noen av sidene, men et møte

til høsten kunne kanskje gjøre nytte.»

Vi håper at lærebokforfatterne og historielærerne går med på den invitt som overlæge Scharffenberg gjentar. — Årsaken til okupasjonen er et så avgjørende punkt i hendelsesforløpet at hvis dette ikke blir fremstillet riktig, vil kommende slekter gå glipp av hi-

Tips til

rektor Midgaard

Rektor, dr. Jon Midgaard, som også er historieskriver, skriver (forhåpentlig mot bedre vitende) i Morgenbladet nr. 140:

«Men ingenting av det som hittil er kommet frem rokker ved det forhold at Tysklands overfall på Norge i 1940 var uprovosert.»

Foreliggende materiale tyder på at akkurat det motsatte var tilfelle:

Churchill sa i underhuset 11. april 1940 endag at fienden var blitt «provosert» (provoked) til den strategiske bommert å angripe Norge.

Ovenstående setning er ordrett hentet fra Innstilling fra Undersøkelseskommisjonen av 1945, bilagsbind I, side 56.

A. L.

To annonser

Og forklaringen.

Til aksjonærene i

A/S Dagbladet

Utbytte for 1953, 6 prosent kr. 7.50 pr. aksje, utbetales på selskapets kontor, Akersgt. 32, III, mot innlevering av utbyttekupong nr. 5. Den må være påført kvittering for beløpet, eierens navn, adresse og skattekommune.

A/S Dagbladet.

(Dagbladet 23. april 1954.)

A/S Dalen Portland
Cementfabrikk.

Prisdirektoratet har dessverre ikke tillatt oss å utbetale mer enn 4 prosent i utbytte på nuværende aksjekapital for 1953.

Utbyttet kr. 3.80 pr. aksje utbetales fra mandag den 21. juni ved Bergens Privatbank og Den norske Creditbank samt ved disse bankers filialer mot kvittering på kupong nr. 9 (eller på vedheftet fortegnelse over kupongene) og oppgave over aksjeeierens adresse og skattekommune.

(Aftenposten 19. juni 1954.)

Prisdirektoratet som har gitt Dagbladet adgang til å dele ut 6 prosent utbytte, mens Dalen Portland bare fikk utdelt 4 prosent, er som alle vet identisk med prisdirektør Thagaard. Og prisdirektørens mest høyttalende drabant i kampen for prisloven var Dagbladet. For øvrig sitter prisdirektør Thagaard som formann i A/S Dagbladet styre.

(Vesteraalens Avis.)

Fra Sverre Hartmanns tilsvar

Det er helt uriktig å kreve at alt mulig som har hendt, skal komme med i en historisk fremstilling, skriver rektor Midgaard i Morgenbladet i dag. Ingen vil motsi det. Men det springende punkt i den pågående diskusjon er alt det gale som kommer med! Og her var det overlæge Scharffenberg satte inn med sin høyst berettigede kritikk og anklage mot lærebøkene i skolen. La oss i den fortsatte diskusjon fastholde det som kjernen.

storiens lærdom og vil ikke ha grunnlag til riktig reaksjon ved nye hendelser.

Profosor Per Augdahls svar

Den kommissariske statsråd Hagelin sendte under den tyske okkupasjon noen statsrettslige spørsmål til den frem ragende - etter «frigjørings» tause lovkyndige, professor dr. jur. Per Augdahl.

Vi gjengir i dag herr Augdahls svar på kjernepunktet:

«Krigstilstand vil måtte ansees som vedvarende, — inn-til der enten er inntrådt full debellatio (total nedkjemping) av den ene part (hva der forutsetter at der også foreligger debellatio av de med vedkommende part ALLIERTE makter) — eller er avsluttet en folkerettslig bindende fredsavtale.»

Såvidt professor Augdahls svar til minister Hagelin dengang.

Norge inngikk som bekjent ikke allianseavtale. Konferer statsrådene Koht og Trygve Lie. Se også Ljungbergs prov i Skancke-saken.

Norges forsvarssjef hadde kapitulert totalt etter ordre av regjeringen — 10. 6. 1940.

At Norge er nedkjempet gir konge og regjering uttrykk for i Regjeringens erklæring av 7. juni 1940 i Tromsø:

«Under disse forhold, og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, — vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen.»

Mer kategorisk kan ikke Norges krigsopphør kunngjøres.

Men krigen fortsatte på andre fronter — norske frivillige var med der — både på engelsk og tysk side.

A. L.

Forbudt!

Den 4. europeiske kongress av nasjonale grupper som skulle holdes i Lübeck i slutten av juni, er blitt avlyst, fordi den «demokratiske» regjering i Schleswig-Holstein har utstedt forbud mot avholdelsen.

Karusellen går!

Kronprinsparets sølvbryllup og de store ovasjoner som i den anledning ble de jubilerende til del fra det samlede Arbeiderparti — både regjering, stortingsgruppe og presse — fikk oss til med en viss nysgjerrighet å slå tilbake på A-partiets hovedorgan, — «Arbeiderbladet» — fra dagene omkring bryllupet i 1929, men har ventet med offentliggjørelsen p. g. a. kronprinsessens død. Vi skal gjengi en del bruddstykker:

Arb.bladet 21. 3. 1929, s. 2:

«Ekteskap er i dag inngått av kronprins Olav og prinsesse Märtha. Været var i dag grått og surt.

I anledning denne meget celebre begivenhet har naturligvis store menneskemasser vært på benene; prinsebryllup gir jo borgerskapet anledning til å utfolde stor stas, og tilværelsen er jo ikke rikere på farger enn at noen hver går ut en sånn dag for å se på optoget og dekorsjonene. Et karneval som det man hvert år pleier å lage på sydligere breddegrader, ville ganske sikkert ha virket på samme måte. Folk ville stå i kø da også og more seg — kongelig!

Arb.bladet 21. 3. 1929, dagens lederartikkel:

«Norge forsømte i 1905 sin besøksestid. Det hadde da oppfordring til å velge en mer tidsmessig statsform, men benyttet ikke anledningen. De konservative og monarkistiske elementer seiret ved hjelp av sine fantestreker, intriger og sin pågåenhet. — — — Da folkeavstemningen om kongedømme eller republikk kom høsten 1905, var saken i realiteten avgjort. Folket sto ikke lenger fritt. Den tuskhandel som var drevet og de trusler som fremkom før og under avstemningen, gjorde at de fleste følte seg bundet. — Den enhetsfront som ble dannet mellom pengesekens, kirkens, byråkratiet og kapitalistpressens støtter og tilhengere, hadde herunder et veldig forsprang. Derfor falt det forholdsvis lett å få i stand et folkebedrag som denne avstemning var. — — —

Prinsebryllupet gir dog klar beskjed om hvilke krefter og interesser som står bak denne foreldede konstitusjon, og hvordan den kan brukes og misbrukes. — — — Bryllupsbegivenheten har forvandlet vår by og vårt land til et eneste stort Trangvik, hvor barnslig nysgjerrighet, latterlig utstillingssyke, pengegriskhet og høkerånd feirer rene orgier. — — — Dens (d.v.s. kapitalistklassens) egen makt avhenger nemlig av at folket lar seg lulle i søvn eller slår seg til freds med gjøgl i stedet for å kreve sin rett. Det er derfor sammenheng mellom den ytbytnings- og kneblingspolitikk som er drevet og drives, og de sirkusforestillinger som er arrangert i disse dager. Kongedømme er således uforenlig med virkelig arbeiderstyre. I samme øyeblikk som arbeiderne har den relle makt i et samfunn, faller også den monarkistiske institusjon sønder og sammen. — — — Frem til arbeiderrepublikken!»

Arb.bladet 21. 3. 1929, s. 8:

«Da de (d.v.s. kronprinsparet) viste seg i kongeløsningen under den blå himmel med de blinkende stjerner, gikk det et gisp av henførelse gjennom publikum. Men så var det også et syn utenfor det vanlige. De gikk oppreist på to ben og beveget seg ved å sette den ene fot foran den annen. Hodet var øverst på kroppen og festet til den ved en hals; nesen var midt i ansiktet — — —»

Arb.bladet 22. 3. 1929, s. 8:

«De hvit-russiske emigranter finner på mange merkelige ting. Her i landet synes de at de måtte delta i den alminnelige prinsedilla, og uaktet de sverger på at de er så fatige at de ikke har salt til brødet, så ga de dog en ga-

Tavarišch Kuzin, medlem av en russisk delegasjon som for tiden besøker England, uttaler som svar på et spørsmål:

«Det er ingen opposisjonspartier i Sovjet-Samveldet, — fordi ingen ville støtte et slikt parti.»

ve til bryllupet. Det er jo, når alt kommer til alt, en meget uskadelig affære. — Og kan de ha noen glede av sitt sølvfat, skal sikkert ingen misunne dem det.»

Arb.bladet 22. 3. 1929, redaksjonelt:

«Likesom historien har innregistrert blodbryllupet i Paris, vil den i sine annaler opptegne brannbryllupet i Oslo. Det var jo Steen og Strøm som ga det fineste og dyrebareste bidrag til festen. — — — Og hva vi har sett i disse dager har overbevist oss om at sakkunnskapen så langt fra har tatt for sterkt i, at asylnøden i virkeligheten er langt mere skrikende enn noen har sagt eller tenkt. — — — Når man får vite at mennesker betaler hundrevis og tusenvis av kroner for å sitte i et vindu eller se på et teaterpublikum, — — — at de skriver heltossete avisreferater og artikler, at de meddeler hva ethvert snobbekvinnfolk bærer på sin syndige (om ikke alltid yndige) kropp — da ser man som i et bilde hvor aktuelt påkrevet det er å bygge nye asyler og utvide gamle.»

Arb.bladet (Lørdagskvelden) 23. 3. 1929, s. 6:

«Hva man har råd til. Det må være skjær løgn at landet mangler penger til å sette i gang arbeid for. Når det skulle bevilges hus til kronprinsparet, så var en kapital på 500 000 ikke for flott. Og all denne humbugen med issøyler og æresporter som krever tusenvis av kroner — — det er i sannhet et råttent samfunn vi lever i.»

*

Så vidt Arbeiderbladet i 1929. Siden dengang har karusellen svelt og svingt på Youngstorget og gjort A-folket nokså tommelomske i hodet. I dag har vel de herrer adskillig besvær med å kjenne seg selv igjen.

Eller har det kanskje en dypere mening at man i dag — i 1954 — skriker ennå sterkere på øket asylplass enn man gjorde det i det herrens år 1929?

H. G.

Stakkars tulle-bukk!

Hjemme har jeg funnet et brev som jeg fikk smuglet ut med en medfange sommeren 1945. Her står det: «Ingen av alle disse menneskene her forstår noe av dette, men alle er enige om en ting: Det må være noe som skal skjules.»

Ja, det skjønnte vi, og det har vist seg at vi tenkte riktig.

Da rettergangen begynte ble vi av mange medfanger rådet til best mulig å skjule selve grunnlaget, vår felles innstilling: «Kampen mot bolsjevismen», for det ville ikke være til noen nytte, men tvert imot forverre saken betraktelig nå da bolsjevikene hadde vunnet og de borgerlige hadde gått over til dem.

Men frontkjemperne var ikke redde. Det var ikke så lenge før en av dem sa som det var i retten, og senere gjorde flere frontkjempere det samme.

I referat av en slik sak sier «Morgenbladet» hånt — som eksempel på hvor forvirret frontkjemperen var: «Han kom med det sedvanlige prat om kampen mot bolsjevismen.»

(Ja, stakkars lille tullebukk!) Men burde ikke denne frontkjemperen settes inn igjen nå, og aldri komme ut igjen?

Han har nå forstyrret «Morgenbladet» og nesten alle de andre avisene, så vi ikke kan åpne en avis uten å lese om kampen mot bolsjevismen. I kringkastingen får vi høre om bolsjevik-faren 3 ganger om dagen. Hele Vest-Europa og ikke mindre Amerika agiterer nå med kampen mot bolsjevismen. — Det er forferdelig at en stakkars frontkjemper kan forvirre hele verden slik. Ja, for det kan da ingen si at han hadde rett!

Jeg sier stadig når jeg åpner en avis eller hører nyhetene i kringkastinga: «Det er det sedvanlige prat om kampen mot bolsjevismen! Stakkars tulle-bukker!»

JON VANGEN.

MJØNVOLD KAFE

Brandbu, Hadeland

anbefales

Den indre fiende -

Amerikanerne arbeider målbevist for å avsløre kommunistene

En i New York boende prinsesse Ileana av Romania har fortalt en av Sambandstatenes granskningskomiteer The House Committee on Communist Agression (formann Charles Kersten) om en samtale hun hadde med den berømte sovjetagent Ana Pauker, den gang en av sovjets «fylkesførere» i Romania. Ana Pauker hadde diskutert med henne om Sambandstatenes sårbarhet, som følge av den sterke avhengighet av elektrisk kraft. Kommunistene hadde planer om å infiltrere den elektriske industrien og å holde «en serie av små streiker gående over hele Amerika» bare for å prøve i hvilken grad de kunne stole på de kommunistiske partimedlemmene. I det rette øyeblikk ville disse medlemmer være i stand til å sette ut av kraft hele det elektriske kraftsystem som Amerikas industri er avhengig av, ved en generalstreik.

En tidligere russisk flyingeniør, Sokolov, vitnet at MIG 15 — jet kampfly ble overlevert til russerne fordi en offiser i US-sonen i Berlin nektet å gi asyl til en østtysk flyktning, Siegfried Günther. Sokolov fortalte at det var Günther som var MIG 15s opprinnelige konstruktør. (Bolsjevikene har opplyst at det var to sovjet-russiske borgere, Mikoyan og Gurevich).

Det var Sokolov som hjalp Günther ut av sovjetsonen. Han fortalte at vedkommande amerikanske offiser hadde sagt at US hadde nok av flykonstruktører. Det lyktes imidlertid Sokolov å skaffe asyl for Günther i den britiske sonen, men Günther ble senere sendt tilbake og deretter deportert østover sammen med andre tyske vitenskapsmenn.

Stefan Korbonski, en tidligere leder i den polske undergrunnsbevegelse, beskrev for komiteen hvordan den røde arme, idet den nærmet seg Varsjava, hadde oppmuntret «hjemmefronten» til vepnet reisning mot tyskerne. Den røde arme ventet imidlertid utenfor Varsjawas porter, uten å fyre et skudd før tyskerne hadde drept 150 000 polakker (den nasjonale del av motstands-

bevegelsen). Først da rykket den røde arme inn, sikker på at all opposisjon mot et russisk kommunistisk regime ville være knust.

Presidenten for det polske «Nasjonale Forbund i USA, Rozmarek, vitnet at i oktober 1944 var det en gruppe av polsk-amerikanere som hadde henvendt seg til president Roosevelt angående delingen av Polen. Presidenten lovet at førkrig-Polen skulle bli gjenreist. Rozmarek føyet til: Men vi visste ikke den gangen at en avtale allerede

var gjort i Teheran om å overgi nesten halvparten av Polen til Sovjet.

*

Slike ting er jo ikke noe nytt for oss som sto på den andre siden i siste krig, men det er allikevel interessant å se at komiteer som er oppnevnt av det amerikanske senatet arbeider målbevist for å avsløre det bunnløse forræderi mot Vestens kultur og sivilisasjon som krigens «to store» — Churchill og Roosevelt — var de hovedansvarlige for.

Som man reder så ligger man!

I Folk og Land nr. 6 ber Statistiker om å få opplyst om hvor mange kongelige og andre utmerkelser Asbjørn Sunde har fått. Man kan være fristet til å tro at hr. Statistiker gjør et forsøk på å være vittig, eller man kan begynne å tvile på om han er ved sine fulle fem når han kan tale om utmerkelser for en mann som ifølge sine egne tilståelser både er snikmorder, bankrøver og sabotør. Noen utmerkelse i egentlig forstand kan man vel neppe regne det for å være at en avis som Morgenbladet i sitt nr. 255 av 1. november 1947 ofrer en hel side på omtalen av Asbjørn Sundes den gang nettopp utkomne bok: «Menn i mørket». For folk som har respekt for lov og rett virket det rent uhyggelig å lese de forskjellige utsnitt av Sundes bok som Morgenbladet gjenga i sin omtale av samme. Det var som en kriminalroman etter de beste oppskrifter, kun med den forskjell at i denne ble forbryteren helten mot ellers mesterdetektiven.

Man skulle tro at «Menn i mørket» — eller mørkets menn, som ville ha været en mer betegnende tittel på boken — ville være den frekkeste utfordring til «folkets rettsbevissthet», som noen sinne hadde sett dagens lys i rettsstaten Norge, og at folkets rettsbevissthet ville ha reagert spontant ved å forlange Herodes hode på et fat. Men det ser ut til at folkets rettsbevissthet er et mangenhodet uhyre som ved tilstrekkelig skruppelløse dressører

kan ledes inn i de utroligste labyrinter. Alle vet jo hvor vanskelig det er å komme ut av slike labyrinter, især for en masse som har mistet hodet og som er for dorsk til å tenke selvstendig. Mange av de som ennå hadde herredømmet over sin hjernevirksomhet begynner reflektere over i hvor høy grad de formildende omstendigheter ville gjøre seg gjeldende på grunn av forbryterens uforbeholdne tilståelse; men det viste seg snart å være unødig tankebry, for både politi og påtalemyndighet lot lovene sove. Myndighetene hadde det dengang altfor travelt med å straffe dem som under okkupasjonstiden hadde satt alt inn på å hindre og bekjempe den lyssky og landskadende virksomhet som Asbjørn Sunde var en av de fremste representanter for.

En mann med de karakteregenskaper, som hans egen bok gir et så klart bilde av, kunne man vente seg noe av, og man kan vel si at han ikke har skuffet selv de dristigste forventninger.

Som et apropos kan nevnes at man i Morgenbladet av 3. november 1947 kunne lese følgende under rubrikken «Av dagens saga»: «Kongen ga lørdag foretrede (bl. a.) for «hr.» Asbjørn Sunde.» Hadde det vært 1. april i stedet for november kunne man ha vært tilbøyelig til å tro at det tidligere så ærverdige Morgenblad hadde våget seg ut på en litt dristig aprilspøk; men da det ikke var tilfelle måtte det antas at trykkfeilsdjevlen hadde vært ute og spilt

- Sannheten -

For folk flest er Hitler og nasjonalsosialismen det samme som Quisling og Nasjonal Samling.

Det nytter lite å forklare at Hitler først og fremst var tysker og at Quisling først og sist var nordmann. At nasjonalsosialistene i Tyskland først og fremst var tyskere og at NS-medlemmer først og fremst og helt igjennom var nordmenn. Folk har vanskelig for å forstå at vi i NS like lite var ansvarlig for fangeleirene i Tyskland som de såkalte gode nordmenn var ansvarlig for at tusen på tusener sivile tyskere ble levende brent av vestmaktenes krigere etter ordre fra den allierte overkommando og at hundretusener tyske kvinner og barn ble skjendet av asiatiske barbarer ved okkupasjonen av Tyskland.

Vi kommer ikke utenom personene Hitler og Quisling. Etter gjengs oppfatning var Hitler nærmest en djevel, mens mennene i Washington og London kjempet den gode sak. Og navnet Quisling er søkt gjort til et skjellsord. Vi må få frem sannheten om Hitler og Quisling.

Hva var så Hitlers gjerning?

Sannheten er at Hitler reddet Europa fra å bli bolsjevisert i 30-årene.

På samme måte som Mussolini reddet Italia fra å bli erobret av kommunistene, reddet Hitler og nasjonalsosialismen Tyskland. Hitler og Mussolini fikk snudd folkemeningen i sine land og reddet der ved også resten av Europa fra å komme under Moskva, og Hitler gjennomførte et styresett som inneholdt mere

fornuft og sosial rettferd enn noe annet i samtiden. At de etterpå vel gikk for langt i sitt arbeid for sine folks fremgang, at de var dårlige diplomater og gjorde feil hindrer ikke at deres livsverk var til gagn for deres folk og betingelsen for eksistensen av et fritt Europa. Det er Churchills og Roosevelts skam at de ikke ville se dette. Hitlers gjerning reddet Europa.

Sannheten om Quisling er at han var for god for dette landet. Han gjorde ikke en handling, eide ikke en tanke som ikke var inspirert av hans ønske om å fremme det norske folks interesser. Han hadde en sterk tro på seg selv og sin historiske oppgave, — og det er ingen feil.

Det er viktigere at sannheten om disse ting blir anerkjent enn at vi selv får oppreisning for den urett vi har lidd.

Roar Stang.

Straffesaken mot red. Vogt

Rettssaken mot redaktør Vogt, som er tiltalt etter straffelovens paragraf 40 for støtten til Torp-arbeiderne, er berammet til fredag 6. august i Oslo byrett.

Vogt har anmodet om å få oppnevnt overrettssakfører Ragnar Solheim som sin forsvarer. Aktor er som før meddelt høyesterettsadvokat Riekeles.

Norges Storting

Norges høytidsstund er kommen åpenbart i tingets hall, høyt og lydt i helligdommen klinger røsten når man skal drøfte pris på sulfitspriten og på mixed sukkertøy, om man telle skal som Britten, om at mø skal skrives møy.

Akk, hva fryd for Akers tårne, det er Håkons tid igjen! Frihetsfaklene er bårne av de gjeve tingets menn. Haraldstanken man fornemmer, stunden, høytidsstung og skjønn når alt folkets kårne stemmer om hva de skal ha i lønn.

Petrus.

A. F.

Et avslørende dokument

Et æresord er en hellig ting.

Eivind Berggrav.

Vi har liggende foran oss et dokument — en kjennelse — fra en av landets lagmannsretter. Det gjelder en norsk offiser, som er blitt fradømt sin vernerett p.g.a. medlemskap i NS. På oppfordring søkte han om å få sin vernerett tilbake, og saken kom først fore i forhørsrett som ikke tok hans beskjæring til følge. Denne kjennelse ble appellert, og vi gjengir her lagmannsrettens kjennelse i sin helhet, dog har vi sløyet navn:

Kjennelse.

Forhørsretten avsa 12. desember 1953 kjennelse med slutning:

«Begjæring fra N. N. om at han skal få tilbake den fradømte vernerett tas ikke til følge.»

Mot denne kjennelse har N. N. erklært kjæremål. I kjæremålserklæringen anføres:

«... Til grunn for sin avgjørelse har retten bl. a. lagt statsadvokatens påtegning av 23. 11. 1953, hvor det antas at det er i strid med forsvarets interesser at N. N. gjør tjeneste i rikets krigsmakt.

Til dette kan anføres at flere offiserer som har vært medlemmer av NS er gjeninntatt i tjeneste.

Jeg ber om at saken forelegges Forsvarsdepartementet til uttalelse...»

Statsadvokaten er underrettet om kjæremålet. Etter N. N.s begjæring har saken vært forelagt Forsvarsdepartementet som 8. februar 1954 har gitt slik uttalelse:

«Forsvarsdepartementet kan ikke tilrå at domfelte får tilbake sin rett til å tjenestgjøre i landsforsvaret.

Angående domfeltes uttalelse i dok. 45 om at flere offiserer er gjeninntatt i sine stillinger skal Forsvarsdepartementet opplyse at dette bare gjelder offiserer med kortvarig medlemskap i NS og med

illegal innsats under krigen.»

Lagmannsretten er enig med forhørsretten og kan tiltre det av forhørsretten anførte.

Kjæremålet vil etter dette bli å forkaste.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

Kjæremålet forkastes.

Vi husker offiserene som ga sitt æresord på ikke å kjempe mot Tyskland og som på løpende bånd brøt dette æresord. Disse ordbrytere sitter i dag i sine embeter, som offiserer i det norske forsvar.

Nå viser det seg at det er ennå en gruppe foraktelige offiserer i forsvaret. Det er de som foruten å ha avgitt sitt æresord som offiserer også har gått inn i NS og vært medlemmer der samtidig som de har kjempet mot okkupasjonsmakten ved «illegal» innsats under krigen.»

Det later til at forsvaret foretrekker æreløse offiserer, som ikke eier overbevisning og personlig mot, men som bryter æresord og holder kappen på begge skuldre.

Alene med —

Landets høyeste rett har avsagt sin dom, den endelige og avgjørende dom over fru Ella Grindalen. Det ble til 8 måneders ubetinget for henne. I den fredelige landsens Vinger herredsrett fikk hun også åtte måneders fengsel, men betinget. Men da reagerte «folkets rettsfølelse», det vil si at to Oslo-aviser skrek opp. Her måtte skarpere midler bringes i anvendelse — hasselknippe og skavjern.

Ved denne dom er fru Grindalen nesten kommet opp på høyde med han nyrydningsmannen fra Pasvikdalen, han fikk ni måneder.

Så bærer det til Landsfengslet og Tvangsarbeidshuset for kvinner. Fra dalen, bred og trygg, fra elven i flom med tømmerstokker i drift mot havet, fra vollen i gror, fra storskogen med ange av bar og kvaie, fra garden og tunet, fra husbond, barn og barnebarn. Imover til en støvet, skitten og sint by med biler som aldri kommer fort nok frem, med mennesker som småspringer avsted, nervøse til halsen, idelig opptatt med å oppfylle livets egentlige mål og mening — å tjene penger, mange penger.

Nøkkelen rasler i låsen, slåen smeller i og en kanted halvgamle oppsynskvinne tasser bort. — Hun er alene på sellen — alene med Gud og sin egen samvittig-

het. Det å gå, sitte og ligge på en eneselle dag inn og dag ut i måneder skal ha en så foredlende virkning på sinn og sanser, hevder kriminalistene, og de må da vite det, for de har aldri sittet på en eneselle en eneste time for fullt alvor og under forsvarlig hete.

Fredens og saktmodighetens ydmyge tjener i en prests skikkelse går vel av til sin pliktmesige runde med sitt aldeles merverdige nøkkelknippe hårdt presset mot høyre hoftekam. Frykter ikke, det er et nøkkelknippe! En legmann glir vel også inn, biskeblid og bisse-logrende. Det kan være nyttig å bli minnet om fallet og oppreisningen, om synden og nåden.

Men inne på sitt kontor sitter direktisen, bak tilgitrede vinduer i sitt altoppslukende strev. — Kriminologi, fangepsykologi, fangens sjel og vår egen og kriminalstatistikk. Hvor stor var tilbakefallsprosenten blant ludder i Oslo i året 1923?

Anden og tonen i dag er en annen enn i Jehova Parms tid. Frigjøringsårenes utarbeide med røsking av nesler og luking av annet ugras er det slutt med. — Ikke så å forstå at behovet for opprensning ikke er til stede, både nesler og ugras trives fremdeles godt både på fengslets og forsvarets område. Belegget er nu det gamle gode, «førkrigstidens for-

A. OLESEN

Dyrekjøpt hevn

ET OPPGJØR MED DE ALLIERTES VOLDSPOLITIKK OVERFOR TYSKLAND ETTER KAPITULASJONEN

Blant de skrifter som i de senere år i særlig grad har skapt forståelse for de ved de alliertes hevnpolitikk fremkalte vanskeligheter i Vest-Tyskland, må en engelsk-amerikansk forfatterinnes verk: «The high coast of vengeance», som offentliggjordes 1949 i USA, nevnes i første rekke. Boken ble skrevet av Freda Utley og foreligger siden 1950 i en fortreffelig tysk utgave under titelen «Kostspielige Rache», oversatt av Egon Heymann. Verket har vakt et voldsomt røre ikke bare i den angelsaksiske verden, men naturligvis også i høy grad i Tyskland, hvor de forrige år utkom i syvende opplag.

For helt ut å kunne forstå bokens indre vekt, vil det være på sin plass innledende i korte trekk å skildre forfatterinnens personlighet og levnet. Hennes skjebne er ikke helt alminnelig. Hun er født englanderinne, men hun forteller selv at hun valgte amerikansk statsborgerskap fordi hun i Amerika mere enn i andre land fant likhet og sosial rettferdighet, mindre nasjonalistiske fordommer og mere aktelse for andre nasjoners rettigheter og krav. — Hun studerte i London, arbeidet senere, etter at hun var blitt gift med en russer av jødisk herkomst, i Moskva på Instituttet for Verdensøkonomi og Politikk. I Russland oppholdt hun seg i 7 år, levde sammen med det jevne folk og ble overbevisst kommunist. Hun vennet seg til nød, til en fattig og tarvelig

tilværelse. Men en vakker dag rammes hun av katastrofen. Hennes mann arrestertes. Hun måtte hodekulls rømme landet med sin sønn og hørte aldri siden om mannens skjebne. Og siden den tid var hun ferdig med kommunismen. Derpå var hun flere år korrespondent i Kina, iakttok på nærmeste hold de innviklede og evig kritiske forhold i de østasiatiske land, hvor Russland på den ene side, Amerika og England på den annen side under den kinesisk-japanske krig søkte å utvide sin interessesfære. Om opplevelsene under disse brokete politiske tilstander skrev hun i årenes løp åtte bøker, og gjennom utallige foredrag og artikler om disse forhold ble hun en kjent og ansett forfatterinne. Hennes overlegne innsikt, hennes objektivitet og fryktløse kamp mot urett og sosial urettferdighet ga støtet til at hun i 1948 med støtte av Readers Digest og World Foundation of Foreign Affairs sendtes til Vest-Tyskland for der å skildre og sondere forholdene. Boken om

«den dyrekjøpte hevn» er resultatet av de undersøkelser hun her har foretatt.

DA AMERIKA SVIKTE

Hun har også vært en oppmerksom iakttagere, har hatt mot nok til å trenge til bunn i problemene, og hun viser at hun til stadighet har sine meningers mot. Hun skåner ingen, når hun slår til og retter sin kritikk særlig mot sine egne, fordi hun mener at nettopp USA, hennes eget amerikanske folk, på grunn av sine demokratisk tradisjoner etter krigens avslutning overfor det beseirede tyske folk burde ha gitt det gode eksempel på demokratisk tankegang og handlemåte, i stedet for etter nazistisk mønster å sette makt for rett og å håndheve en herremoral som sannelig ikke lot noe tilbake å ønske, hverken med hensyn til brutalitet eller samvittighetsløshet. Bevisene herpå er utallige, og argumentene er så overbevisende og vel underbygget, at man med dyp rystelse leser boken, side opp og side ned. Den

fengsler, den brenner seg inn i sinnet.

KRIGENS ARSAK

Innledende skildrer hun veien til krigen. Her fremheves bl. a. at nasjonalsosialismens seir kun var en følge av at de allierte makter etter den første verdenskrig foreholdt Tyskland politisk likeberettigelse og ved deres Tyskland påtvungne reparasjoner fremkalte en vedvarende og stigende økonomisk krise som kulminerte i begynnelsen av tredveårene og på dette tidspunkt manifesterte seg i 6 millioner arbeidsløse. Hitler, som den falske Messias, lovet folket «arbeide og brød», lovet å ville skape et fritt og sterkt Tyskland, lovet særlig også å ville sikre samfunnets to grunnpillere, arbeideren og bonden, en sikker og rolig eksistensi, og på denne ideologi seiret han. Han fant tiltro, og han fant tilhengere og medkjempere ikke bare innenfor sitt eget folk, men også hos andre nasjoner, fordi man trodde at han ved sin politikk i det lange løp ville skape en sterk tysk nasjon, som

Brev fra Pus i Kroken

Kjære Folk og Land.

Hele våren har jeg «vært flink» som de kaller det: drevet om på gårdene, spadd og merka, sådd og satt.

Ikke så mye å skrive om kan-skje, men en opplevelse hadde jeg likevel som ikke vederfares så mange: Jeg oppdaget — hold deg godt fast — jeg oppdaga *kultu-rens kilder*.

Det var i møkk-kjelleren på Evenrud. Den er blitt modernisert svært de siste åra. Gulv, vegger og tak, — alt var støpt i betong.

holdsviis ufarlige» og gemyttlige tøser og tasker.

Alt ligger vel til rette for en resultatrik soning.

Det vil bli vår igjen før fru Grindalen atter er hjemme i Østerdalen. Sakens akter vil bli bilagt et nytt dokument — so-ningsattesten. Et nytt kort blir presset inn i det sprekkeferdige forbryrernes register.

Barne tyr så ofte inn i den sto-re bjelkestua, den er bygget av svær malmfuru og er meget gam-mel.

A oldemor, fortell, fortell!

Den gamle ser langt inn i peis-varmen — minnene fra et langt liv strømmer på — og hu krem-ter lett.

Barn, det var i den tid da ju-risteriet red folket vårt —

Alfred Dale.

Et slikt ordentlig og kjedelig rum der en skulle tru at det høyeste som kunne skje var at no-en under gunstige omstendigheter oppfant kruttet. Men så var'e altså dørgende fullt av møkk, og det var nok den indirekte årsa-ken til den store opplevelsen.

Arbeidet er for tungt til at man kjeder seg. Møkk-sjauing hever ånden: Man legger seg til en viss rytme for ikke å bli trett — og tanken går på vandring fra de ensformige omgivelsene.

Min begynte ved greipet som jeg holdt i handa, og reiste spørs-målet hvordan dette begynte? — For jorda har ikke alltid hatt folk som gjødslet og sådde til åk-rer. Og mens greipet gikk i den vante rytmen streift min tanke opp gjennom århundreder og opp-gjennom årtusener: betongen for-svant, kjærra forsvant, møkka forsvant, og hesten vrinsket kåt og vill utpå jordet. Bonden som arbeida i lag med meg var nå blitt svært lodden. Men enda måtte min tanke vandre: over vidder, gjennom skoger over grå-brune myrer. Da stoppet den brått ved en *grav*: Mine forfedres første ide om spiring var den at de døde oppstår. Derfor trenger de mat. Og de sørgende ofret korn og villepler på deres graver, og dyr som de hadde felt på jakt. De skar ut merkestøtte, så den døde kunne se hvor han bodde.

Da skjedde *underet ved graven*: Korn og villepler spirte. Ville

hunder tok kjøttet, villsvin og storfe åt kornet. — I dyrene så de etterlatte den døde sjel og møtte dem vennlig. Slik oppsto husdyrholdet. Fremmede stam-mer stjal gravofrene. Slik star-tet handelen.

Høytidelig — som på en spiri-tistisk seanse har de rakt den døde hans mat. Rolig — som en konge svinger et scepter — har de brukt sin trespade på det hel-lige sted.

Akkurat da var'e vist at jeg be-gynte å sakke på tempo, for det kom et «Du trøtner da litt du au» borte fra'en Ola som lesset kjær-ra i lag med meg. «Scepter,» sa jeg. «Å sa du for noe?» Vi er bus-ser, han Ola og jeg, og pleier for-stå hverandre ganske godt, men nå kunne jeg se på'n at'n ikke var riktig med.

«Det har gått hardt i dag,» sa han Ola ved kveldsvorlden, «selv han Pus ble slarin et leite her ved tretia.»

Det var nå akkurat da jeg opp-daga kulturens kilder, men det er nok ikke verdt å si bort, tenkte

PUS I KROKEN.

I Pilzen (Tsjekkoslovakia) sier en kamerat til en annen: «Gud-skjelov at vi har det så bra.» — «Hva mener du?» svarer den an-nen, «vi har jo ingen ting og det er jo heller ikke noe å få kjøpt.» «Du kan da ikke vite det, for du ser jo bare i lommeboken og forretningsvinduene, jeg leser avisene, jeg,» svarte den første.

kan man heretter best se i Tsjekkoslovakias skjebne, hvor man fratok tre millioner sudettyskere alt hva de eide, for deretter å evakuere dem. Tilbakeslaget kom da det tsje-kiske demokratis førstemenn selv måtte bøte for de begåt-te feil og ble vitne til at deres eget folk ble gjort til Stalins livegne.

Men hardest rammedes Vest-Tyskland av hevnprin-sippet hensynsløse håndhe-velse, og forrest i denne frem-gangsmåte stod her atter amerikanerne, som nu følte seg som herrefolket og fra de første besettelsesdager innret-tet seg som et herrefolk. «Ve de beseirede» var de alliertes løsen, likesom det hadde vært Hitlers løsen. Amerikanske soldater fikk ved innmarsjen klar ordre om at de ikke skulle føle seg som befriere, men som erobrere. Besettel-sestroppenes oppgave skulle heretter i første rekke være å fremme alt det negative: Av-militariseringen, avnasifise-ringen, desentraliseringen og avskaffelsen av all industri innenfor det beseirede fien-

Ververne får 680 kroner for hver «frivillig» tysk legionær

Koblenz (FEI/alls). En ver-vermedhjelper for Fremmed-legionen, Jozef Arnold fra Koblenz, hadde en fortjeneste av 680 kroner for hver tysker han fikk narret inn i den franske Fremmedlegionen. — Dette blir opplyst av domsto-len i Koblenz, som merkelig nok ga Arnold den milde straff av bare seks måneders fengsel for å ha deltatt i det-te avskyelige arbeidet.

«Hodepengene» på 400 mark

(680 kroner) ble av fransk-mennene straks utbetalt ver-verne da de nye legionærer melde seg til tjeneste. Ver-verne måtte ikke tilbakebeta-le pengene senere hvis det vi-ste seg at legionærene ikke var fysisk eller åndelig skikket til å tjenestgjøre i Legionen. Ved hjelp av disse lett-tjente penger har Arnold, forteller hans tidligere venner, kunnet leve «som en gud i Frankrike».

Selskap

Fritt husrom for eldre kvin-ne. Event. felles husholdn. med ensom e.mann. B. m. «Landsvant» til F. og L.

Finner eg ein nasjonalsosia-list som har hus å leige burt — som kanskje har det slit-somt? Landsmann. Eksped. anviser.

Hushjelp-vikar

ønskes for en måned fra 15. juli. Villa i Asker ved sjøen hos to voksne. Gasje kr. 300.

Billett mrk. «Grei behand-ling» i eksp.

Husflid — småindustri.

Vi ønsker tilbud på alle slags varer, spesielt trevarer og suvenirer. Fiks oppgjør. Prøver med priser til Engros-salg, boks 5, Nygard, Gjøvik-banen.

Kjemisk analysevekt

i god stand til salgs. Bill. til Folk og Land mrk. «Sartorius».

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

U R

I vekkerur, stueur og ka-minur fører jeg det beste som kan oppdrives, nemlig

— Junghans VEKKERUR

fra kr. 19.— til kr. 32.—.

REISEVEKKER

i skinnetui til kr. 54.—

KAMINUR (bordur)

fra kr. 179.— til kr. 331.—

STUEUR

fra kr. 182.— til kr. 280.—

ARMBÅNDSUR

kommer ennu meget ure-gelmessig, men jeg fører alle de kjente merker — Omega, Tissot, Longines, Cyma, Certina, Revue etc. Skriv til meg og oppgi prisklasse De ønsker i ur, og jeg skal ta ut ett som De skal bli tilfreds med. Dette er en tillidssak men lesere av denne avisen kan være sikker på reell be-handling.

R. Gjessing

Urmaker
DRAMMEN

Fortsetter i neste nummer

ville stå vakt overfor kommu-nismen og være et uovervin-nelig bollverk mot bolsjevis-men. Dette var veien. Tåpelig å tro at det tyske folk løp med fordi det var mere krigs-lystent og aggressivt enn an-dre folk; nesten hver nasjon har, sier fru Utley, til sin tid i historiens løp vært angriper i Europa, Afrika eller Asia.

AMERIKAS GROVE FEIL-TAGELSER I EUROPA

Amerikas forsyndelse lå her i at det etter første verdens-krig brøt sitt løfte og ikke ga en fred «uten anneksjoner og reparasjoner», for «å gjøre verden moden for demokra-tiet», således som det hadde foresvevet Wilson. Amerikas forsyndelse var dog nu desto større, etter at Roosevelt ved forhandlingene i Jalta sjakret Polen og Kina bort til Sovjet-Russland og utleverte Øst-Europa til kommunistisk ter-ror. Roosevelt hadde gått med på det som var verre, idet han aksepterte Stalins krav om at reparasjonene i denne om-gang skulle ytes i maskiner og varer, og idet han godkjen-

te Morgenthau's plan om å avskaffe industrien i Tysk-land og å tvinge det tyske folk til utelukkende å dyrke jor-den. Fru Utley bemerker: «Tyskerne ville være blitt be-røvet hele sin industri, og minst 30 millioner mennesker ville være sultet i hjel, da jorden kun kan ernære den nåværende befolkning.» — Roosevelt hadde enn videre pådratt seg ubeskrivelig skyld ved å gi sin tilslutning til at millioner av tyskere i Schle-sien, Østprøyssen og Sudeter-landet skulle fratas all sin eiendom og bortjages fra sitt hjemland, simpelthen bare fordi de tilhørte «den tyske rase». Og endelig var det Churchill, og ikke Roosevelt, den amerikanske demokrat — sier Freda Utley — som i Jalta gikk Stalin tvert imot, da denne krevde at tusener av tyske offiserer etter seiren skulle nedslaktes. I slike kjensgjerninger måtte forut-setningene søkes for Tysk-lands vei etter kapitulasjo-nen.

Hvilken forbannelse som lig-ger i en slik fremgangsmåte,

McCarthy-Stevens

forhørene - -

(Forts. fra side 1)

røffere enn de fleste av sine politiske medarbeidere. Mange av dem frykter ham fremdeles. McCarthy har adgang til pengemidler, slik alle (valg)kandidater trenger det. Det er derfor fremdeles innen det republikanske partiet et sterkt press for å minske sjangsene for et brudd med administrasjonen. Blant senatets republikanere ofres mere hodebry og «fotarbeide» for å hjelpe McCarthy «av kroken» enn for å få ham til å svelge den. Selv om enkelte av de republikanske kandidater (som står til valg i høst) har sagt fra at de ikke ønsker McCarthy til å arbeide for seg, og andre har kritisert hans stilling til spetsielle saker, så er det få som har erklært ham krig...

McCarthy får for øvrig flere henvendelser om å holde taler enn noen annen innen senatet, og han får daglig mere post enn alle de andre tilsammen, og det er fra folk som gir ham sin tilslutning.

*

Så langt mr. Lindley.

Av senatets republikanske representanter antas bare ni å være mot McCarthy.

En sann og ren kristendom

I «Vestfold Fremtid» skrev Aasmund Sandland den 25. mars 1945 blant annet følgende:

Det er disse mennesker enkelte aviser og innsendere nå går i forbønn for, likesom det også er prester som er så kristelige at de tar landssvikene med seg på prekestolen og varmer dem med Kristi kjærlighet! «Gud elsker alle, vonde som gode, like høyt», sa en kvinnelig predikant i kringkastingen. Men da bør det også bli sagt at den himmel som gir plass for forherdede syndere, for landssvikere, som ikke engang har mot til å erkjenne sin skyld langt mindre ærlighet til å angre den — den himmel lokker ingen god nordmann, der ville livet bli uutholdelig.

Benito Mussolini - - -

(Forts. fra side 1.)

gandarollene som Mussolini hadde fått lov til å spille i sitt liv er mere utrolig enn den posthume rolle som Paolo Monelli lar ham spille i sin bok. Mussolinis siste biograf mener at den italienske diktor hverken var noen ond eller noen stor mann, men ganske enkelt en fantastisk person, som bare sjelden vasket seg, som bare med møyen lot seg overtale til å skifte skjorte, som gikk i lattervekkende antrekk, som hadde en bondes manerer, skjønt han ikke var bonde... Han var forfengelig, misunnelig, ondskapsfull, bombastisk og feig, totalt uvitende om alt, fra kunst til militær strategi! Likesom for ikke å gi sine lesere noen unnskyldning for å godta dette bilde av mannen som annet enn en anmerkning forrest i kapitel 9:

«Mussolini følger en politikk med indre pasifisering og gjenoppbygning. Indre ro og velstand vender tilbake til Italia.»

Monelli gir oss ingen forklaring på hvordan «dette tilsynelatende mirakuløse opphør av indre uroligheter, streiker og voldshandlinger» er kommet i stand, takket være dette groteske individ Mussolini, like blottet for evner som gode egenskaper!

For en utenlandsk leser vil hovedinteressen ved denne boken ligge i den detaljerte skildring forfatteren gir av forholdet mellom Mussolini og Claretta Petacci, — et forhold som begynte i 1936 og endte med at de to ble myrdet av kommunistiske partisaner i nærheten av Como-sjøen den 28. april 1945.

Monelli skildrer Mussolini som en rå og sanselig person, men innrømmer motstrebende at hans lidenskap for Claretta Petacci i hvert fall en tid var ekte og oppriktig. — «En virkelig lidenskap — meget forskjellig fra hans øvrige kjærlighetsaffærer»... — Overfor denne «romantiske unge kvinnen», som han kaller henne, har Monelli ingen giftige bemerkninger, — ja, han sier likefrem: «Det var ingen som hadde noe særlig galt å si om Claretta selv, ikke en gang il Duces svigersønn Ciano og Mussolinis datter Edda, Cianos hustru, som begge var Clarettas bitreste fiender.»

Størsteparten av boken består av utsøkt pjatt for å redusere Mussolini og intetsigende kommentarer til dette pjattet. Men boken slutter med en livfull skildring av mordet på Mussolini og Claretta, og her har forfatteren tilføyet en lang fotnote, i hvilken han kritisk gjennomgår de motstridende beretninger som er blitt gitt om forbrytelsen, og hvor han selv gir svar på spørsmålet: «Hvem var det som virkelig drepte Mussolini?»

Dette spørsmål vil aldri kunne bli besvart med absolutt sikkerhet, fordi vi helt og holdent er henvist til uttalelser av folk som selv opptrådte som feige mordere og i tillegg dertil som tyver. Saken er at en meget verdifull skatt som Mussolini hadde med seg på flukten, forsvant like etter forbrytelsen. Denne skatt — den såkalte Dongo-skatt — er ikke senere kommet til rette, og der kan ikke herske noen tvil om at den ble stjålet av medlemmer av den kommunistiske partisan-gjeng som myrdet il Duce.

Det er tre personer som uten tvil har vært med på det. En av dem var en arbeider ved navn Aldo Lampredi, kjent i partisan-gjengen som «oberst» Guido, — videre Michele Moretti (alias Pietro Gatti) og så til slutt Walter Audisio, som kalte seg «oberst» Valerio. Av denne dyrebare trio har Lampredi hele tiden funnet det tryggest å holde munnen hermetisk lukket. Like etter forbrytelsen skjøt Moretti av at det var hans revolver som avfyrte de drepene skudd, men han fant det snart tilrådelig å fordufte på grunn av de undersøkelser som ble satt i gang i anledning den skatten som var blitt borte. Audisio har ikke gitt mindre enn tre forskjellige og motstridende beretninger om forbrytelsen til italienske aviser, men i dem alle har han gjort krav på å spille den ledende rolle.

To unggutter, Lino og Sandrino, begge medlemmer av pratisangjengen, var sannsynligvis også til stede. Lino ble drept kort tid etter, men Sandrino ga sine kamerater en beretning om det som fant sted, og denne beretningen bekrefter Morettis fremstilling, — det var Moretti som

virkelig utførte mordet. Akkurat som Moretti stakk nu også Sandrino av, — uten tvil for å slippe å svare på spørsmålene om den forsvunne skatt. Den endelige konklusjon forfatteren kommer til, er at «Mussolini i virkeligheten ble drept av Moretti, skjønt kommunistpartiet rigget opp Audisio (alias «oberst» Valerio) som den offentlige helt, og han ble også faktisk innvalgt i parlamentet uten å ha noe annet å skryte av.»

Paolo Monelli blir således tvunget til å avvise som ren diktning Audisios reviderte beretning om forbrytelsen, i følge hvilken han «oppleste dødsdommen over krigsforbryteren Mussolini» før han skjøt ham ned, lenet mot en mur. Ingen domstol noe sted har uttalt noen dom av noe slag mot Mussolini, og den muren som ble nevnt — en mur ved innkjørselen til Villa Belmonte — fremviste ingen merker etter skudd. Det er ingen tvil om at Mussolini og Claretta ble skutt ned uten videre da de steg ut av bilen de ble kjørt i, — nøyaktig på samme måten som Al Capones revolvermenn pleide å kvitte seg med rivaliserende gangstere. Det er en ironisk kjensgjerning at Benito Mussolini, som i sin levetid hadde gjort så store anstrengelser og brukt så megen veltalenhet på å overbevise sine landsmenn om at de var etterkommere av de gamle romere — hvis taperhet og dyder de hadde tatt i arv — ved sin død skulle få et så overbevisende vitnesbyrd om at så mange av hans landsmenns virkelig åndelige hjem ikke var Roma på keisertiden, men Al Capones underverden i det samtidige Chicago.

Lojalitet mot de døde har aldri vært noen alminnelig dyd til noen tid og på noe sted. Lojalitet av noe slag var en overmåte sjelden egenskap i Italia i sluttstadiet av den 2. verdenskrig. — Paolo Monellis bok har dessverre ikke bidratt det minste til å gi oss en dypere forståelse av Benito Mussolini. På den annen side har den gjort noe for å rehabilitere minnet om Claretta Petacci. Hadde hun bare et øyeblikk tenkt på sin egen sikkerhet, ville hun høyst sannsynlig ha unngått å bli myrdet, for det var ikke noen som syntes å ha noe å utsette på henne. I stedet for

det insisterte hun på å få være sammen med den mannen hun elsket, da katastrofen til slutt kom, — hun ville være en støtte for dem da alle andre hadde forlatt ham. — Selv den snakkesalige Audisio synes å ha hatt sine tvil om berettigelsen av mordet på henne, — i hvert fall gir han ingen detaljer om det i noen av sine forskjellige fremstillinger. I den tredje og siste versjon lar han det likesom skinne igjennom at hun ble drept fordi hun kom i veien for skuddene. Til Paolo Monellis kreditt bør det kanskje tilføyes at han skriver følgende om henne i en fotnote, skjønt det tydeligvis skjer motstrebende: «En ting står fast, og det er at Claretta ikke søkte nåde for seg selv.»

Boken er forsynt med tallriks fotografier, men det oppsiktsvekkende bilde av Mussolinis og Clarettas lik som henger med hodene ned i Piazzale Loreto i Milano er klokkelig ikke tatt med. Det er lett å forstå at denne hedersmann av en forfatter kvier seg for å ta med noe som kan bidra til å gjøre denne opprødende episode i det moderne Italias historie enda bedre kjent. Det er noe han neppe kan føle seg stolt over. Hans siste bemerkning om Claretta er denne:

«Bare Clarettas ansikt, betraktet på stor avstand, så rolig og vakkert ut. Øynene henes var lukket, og antydningen til et resignert smil kunne sees å spille om munnen hennes.»

F. J. P. Veale.

FOLK og LAND

Ansv. redaktør og utgiver:
FINN BRUN KNUDSEN

Utkommer i Oslo

Redaksjon:
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 16.00 pr. år, kr. 8.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.
Løssalgpris: 40 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet
Oslo